

Biotopu valsts līmeņa aizsardzības mērķu (FRV) noteikšana: datu izvēle un eksperta apsvērumi

Biotopa kods	2320
Biotopa nosaukums	Piejūras zemienes smiltāju līdzenumu sausi virsāji
Eksperte	Brigita Laime
Darbs pabeigts	10.06.2024.
Vispārējās piezīmes	<p>Biotops 2320 <i>Piejūras zemienes smiltāju līdzenumu sausi virsāji</i> pieder pie biotopiem, kuru pastāvēšana un atjaunošanās ir atkarīga no labvēlīga traucējuma. Ja šāda traucējuma (mērena smilšu pārpūšana, atklātas smilts laukumu veidošanās, degšana, oligotrofas vides saglabāšanās u. c.) nav, tad sukcesijas gaitā virsāji aizaug ar kokiem un krūmiem un pārvēršas citā biotopā (Rove, 2013). Jau kopš 2006.–2007. gada vairāk nekā 1500 ha platībā notiek plaši virsāju atjaunošanas darbi aizsargājamā ainavu apvidū “Ādaži”, kur šis aizsargājamais biotops ir visvairāk izplatīts, salīdzinot ar pārējo Latvijas teritoriju (Rove, 2008; Mārdega, 2017).</p> <p>Lai gan “Dabas skaitīšanas” projekta (2017–2023) ietvaros lielas platības Ādažos nav kartētas, tomēr uzskatāms, ka agrāk veiktais kartējums kopumā sniedz pārskatu par šā biotopa izplatību. Lai biotopu klasificētu pie 2320 <i>Piejūras zemienes smiltāju līdzenumu sausi virsāji</i>, tam ir jāatrodas Piejūras zemienē. Tieši Ādažu un Garkalnes apkārtnē vietām dabā ir grūti noteikt Piejūras zemienes robežu. Tāpēc esošajā biotopu kartējumā iespējamās neprecizitātes, kas būtu jānoskaidro turpmākos izpētes un monitoringa darbos.</p> <p>Ja biotops 2320 <i>Piejūras zemienes smiltāju līdzenumu sausi virsāji</i> netiek apsaimniekots un saglabāts noteiktās sukcesijas stadijās, tā platības gadu gaitā var mainīties.</p>

FRA noteikšanā izmantotā metode – novērtēšana laika nogrieznī

REF min, km²	29,9 km ² Kā REF min platība ir pieņemta pašreiz zināmā platība (platība 2023. gada decembrī).
REF max, km²	29,9 km ² REF max platība ir pieņemta kā vienāda ar minimālo.
REF vid., km²	29,9 km ²
REF periods	References platības noteikšanai izmantots 2023. gads, kas atspoguļo plašākās iespējamās piejūras virsāju platības.
HDV min, km²	29,9 km ² Izmantota pašreizējā platība, jo Biotopu direktīvas 17. panta ziņojumā ziņotā platība par 2001.–2006. gada periodu neaptver visu biotopa izplatību.
HDV max, km²	29,9 km ² HDV max platība vērtēta kā vienāda ar minimālo.

HDV vid., km ²	29,9 km ²
CV, km ²	29,9 km ²
CO platību summa valstī, km ²	24,85 km ²
Ilgtermiņa tendence, automātiski	2
Vai paredzamas biotopa platības izmaiņas klimata pārmaiņu rezultātā?	Nē.
Vai Latvijā ir >1% biotopa platības ES Boreālajā reģionā, t. i., Latvijai ir starptautiska atbildība attiecīgā biotopa saglabāšanā?	Jā.
Vai Latvijā biotopa platības ir fragmentētas?	Nē.
Vai negatīvie faktori, kas izraisīja samazināšanos, vēl darbojas?	Jā. Galvenā negatīvā ietekme ir saistīta ar virsāju aizaugšanu sukcesijas gaitā. Tas galvenokārt notiek tāpēc, ka biotops netiek vai tiek nepareizi apsaimniekots.
Vai biotopa izplatības areālam kādā no laika nogriežņiem arī bijušas negatīvas tendences?	Nē.
Papildjautājumu summa	40
Intervāls	0,79
Atbilstošs scenārijs saskaņā ar metodikas 8. att. (ilgtermiņa tendence)	<p>2. scenārijs.</p> <p>2. FRV = starp HDV un CV</p> <p>REF (vēsture) HDV (2004) CV (2024) FRA (~2040)</p> <p>Faktiski REF un HDV ir vērtēti kā pašreizējā platība CV. Biotopa nākotnes platība varētu būt tuva pašreizējai platībai.</p>
FRA	29,9 km² FRA = CV

FRR noteikšanā izmantotie apsvērumi

Vai izplatības areāla HDV ir visa Latvija?	Nē.
Vai biotops aizņem visu iespējamo areālu Latvijā?	Jā. Biotopa areāls ietver Piejūras zemienes starp Nidu, Irbes šauruma piekrasti un Ādažiem, Garkalni.
Vai biotopa areāls Latvijā ir samazinājies, un pārmaiņas nav saistītas tikai ar uzlabotām zināšanām par biotopa izplatību?	Nē.
REF min, km²	—
REF max, km²	—
REF vid., km²	—
REF periods	—
HDV min, km²	—
HDV max, km²	—
HDV vid., km²	—
CV (pašreizējais areāls), km²	1320 km ²
Saskaņā ar Metodikas 8. att. atbilstošs scenārijs	<p>Prognozējams, ka ilgtermiņā biotopa areāls saglabāsies tāds, kā pašlaik (1. scenārijs).</p> <p>1. FRV = HDV = CV</p> <p>REF (vēsture) HDV (2004) CV (2024) FRA (~2040)</p>
Vai paredzamas areāla izmaiņas klimata pārmaiņu rezultātā?	—
Vai Latvijā ir >1% biotopa platības ES Boreālajā reģionā, t. i., Latvijai ir starptautiska atbildība attiecīgā biotopa saglabāšanā?	—
Vai Latvijā biotopa platības ir fragmentētas?	—

Vai negatīvie faktori, kas izraisīja samazināšanos, vēl darbojas?	—
Vai biotopa platībai kādā no laika nogriežņiem ir bijušas negatīvas tendences?	—
Papildjautājumu summa	—
Intervāls	—
FRR	1320 km² FRR = CV

Literatūra un dati

Mārdega I. 2017. Sausi virsāji. Grām.: Laime B. (red.) Aizsargājamo biotopu saglabāšanas vadlīnijas Latvijā. 1. sējums. Piejūra, smiltāji un virsāji. Dabas aizsardzības pārvalde, Sigulda, 170–179.

Rove I. (red.) 2008. Aizsargājamo ainavu apvidus „Ādaži” dabas aizsardzības plāns. Latvijas Dabas fonds, Jaunmārupe.

Rove I. 2013. 2320 Piejūras zemienes smiltāju līdzenumu sausi virsāji. Grām.: Auniņš A. (red.) Eiropas Savienības aizsargājamie biotopi Latvijā. Noteikšanas rokasgrāmata. 2. papildināts izdevums. Latvijas Dabas fonds, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Rīga, 97–100.

Pielikumi

4. pielikums – aktuālās biotopa 2320 platības (01.02.2024., DDPS “Ozols”), vektordatu slānis.